

Slovo k povzbuzení na sobotu 30. května 2020, sv. Zdislavy ...
Biblická čtení: Sk 28,16-20.30-31; Ž 11; Jan 21,20-25

Milé sestry, milí bratři,

dnes máme předposlední den letošní velikonoční doby, poslední den před Letnicemi, poslední chvíle před zítřejší slavností Soslání Ducha svatého. Zaznívá tak poslední úryvek ze Skutků apoštolů ve čtení prvním, svědectví o Pavlově příchodu do Říma, samotný závěr celé knihy. Stejně tak v evangeliu slyšíme úplný závěr (takzvaný „epilog“ či „druhý závěr“) Janova sepsání, jehož stránky jsme společně otevírali po celou dobu velikonoční.

Zároveň dnes slavíme památku krásné světičky z našich končin, svaté Zdislavy, jejíž životní příklad zůstává i po více než sedmi a půl staletích nesmírně aktuální a oslovující. Vždyť její život zbožné šlechtičny, manželky, matky a velké dobrodínky chudých i církve nezaostává za jinými velkými a celosvětově možná známějšími sveticemi své doby podobného životního osudu, jakými byly kupříkladu svatá Alžběta Uherská (Duryňská) či svatá Hedvika Slezská. Taková pouť do Jablonného v Podještědí, blízko kterého na hradě Lemberku svatá paní Zdislava žila a kde je pohřbena v kostele svatého Vavřince, který sama založila, určitě patří k těm nejvíce doporučení hodným.

Přesto zaměříme i dnes – jako i v minulých dnech – svou pozornost především na čtení biblická.

V prvním čtení je to tedy samotný závěr knihy Skutků, poslední dva verše úryvku jsou dokonce poslednímu verši celé knihy. Apoštol Pavel, který se jako římský občan odvolal k císaři, přichází po několikaleté vazbě v palestinské Cézareji konečně do Říma, do hlavního města impéria. Protože jeho zdejší vězení má od začátku spíše podobu „domácího vězení“ a následně je Pavlovi dokonce dána i určitá míra svobody (po nějaké době je Pavel propuštěn z vazby, může se svobodně po Římě pohybovat a snad i vycestovat mimo něj), přichází tím pádem i do římské církevní obce. Do obce, kterou sám nezaložil, která byla založena již před jeho příchodem. Do obce, které napsal svůj nejvelkolepější a teologicky nejzávažnější list.

Už od samých biblických počátků měla totiž římská církevní obec mezi všemi ostatními určité výsadní postavení. Ale až díky následné mučednické smrti svatých apoštolů Petra a Pavla a jejich hrobům dostala svůj jedinečný význam: Stala se nejvýznamnější církevní obcí křesťanského Západu a – z katolického pohledu – křesťanství vůbec. Křesťanskou obcí, která má, jak to krásně vystihl svatý Ignác Antiochijský, všem ostatním obcím „předsedat v lásce“.

Ač následné dějiny vědomí a uskutečňování takového poslání jsou pochopitelně mnohem složitější, biskup na hrobě Petrově, římský biskup, se od počátků chápal i jako nástupce v Petrově jedinečném apoštolském poslání, v jeho jedinečném postavení mezi Dvanácti. Úkoly, které Pán Ježíš svěřil Petrovi – pást jeho Boží stáde, svazovat a rozsvazovat, povzbuzovat své bratry a být vyznavačem jejich víry, se tak stávají úkoly (a také atributy) papežovými. A protože se stává biskupem i na hrobě Pavlově, chápe se nástupcem i v jeho poslání, v úkolu zvěstovat evangelium celému světu, být apoštolem národů. To především dává římské církevní obci její jedinečnost.

Dnešní úryvek ze Skutků lze tak číst i jako jakési novozákonní zakotvení významu Říma, respektive papežství pro budoucí křesťanstvo, pro celou církev, pro hlásání evangelia. Skutky apoštolů jsou poslední z takzvaných historických knih Nového zákona, těch, jejichž hlavním úkolem je podat svědectví o událostech, které se skutečně staly: Čtvero sepsání evangelia svědčí o životě, působení, smrti a zmrtvýchvstání Pána Ježíše, Skutky apoštolů o jeho nanebevstoupení, seoslání Ducha svatého a především o životě prvotní církve v následujících letech. Samozřejmě, že i novozákonní listy a Apokalypsa odráží nějak životní situaci prvotní církve druhé poloviny prvního století. Nicméně Skutky ve smyslu chronologického Bohem inspirovaného svědectví dějin prvotní církve jsou v tomto jedinečné.

Proto je výmluvné, že tato novozákonní historiografie končí právě příchodem apoštola Pavla a tím i jeho hlásání evangelia do Říma (to se stalo někdy koncem roku 60). Jakoby tím chtělo být řečeno, že právě Řím se od té chvíle má stát centrem jeho šíření do celého světa, že z Říma se má šířit „apoštolát národů“. Spojíme-li tento náznak se skutečností mučednické smrti a především hrobů svatých apoštolů Petra a Pavla, máme před sebou jeden další argument pro instituci papežství a jeho poslání v církvi: Že není jen něčím, co se prostě tak dějinně vyvinulo, protože v Římě bylo hlavní město impéria, nýbrž něčím, co má i své reálné biblické zakotvení a co je tedy Bohem chtěné. A co tedy k podstatě křesťanství, k životu církve také patří.

Kéž by se nám právě tento závěr Skutků stal povzbuzením k radosti vpravdě katolické, že katolická církev – navzdory všem dějinným i současným lidským chybám jejích představitelů, i samotných papežů – uchovala instituci Petrova primátu až do dnešních dnů. A proto také povzbuzením chtít poselství papežů slyšet a podle něj se řídit. Vždyť římstí papežové jsou Petrovými (a také Pavlovými) nástupci a mají, jak vyznáváme, zvláštní pomoc Svatého Ducha, když učí a rozhodují v otázkách víry a mravů.

V tomto směru máme navíc veliké štěstí, že všichni papežové posledních desítek let byli i zjevně v řadě ohledů velkými papeži a také svatými, vždyť již několik z nich došlo i cti oltáře. A tak jestliže nynější papež František – také v pravdě svatý Svatý otec – tak důrazně a opakovaně vyzývá ke svatosti v tolika jejích podobách a ohledech, je dobré tento jeho apel slyšet. Ovšem celý apel a ve všech oblastech jeho dopadu. Ne jen tu část a v těch oblastech, které se té či oné skupině v církvi zrovna líbí...

Evangelijní úryvek je překrásný. Skládá se ze dvou částí. První je svědectví o konci rozhovoru, který vedl zmrtvýchvstalý Pán s apoštolem Petrem při svém zjevení na břehu Genezaretského jezera. Druhou jsou závěrečná slova Janova evangelia, jakési závěrečné shrnutí svatopiscovo, shrnutí samotného apoštola Jana (a opět nechme zcela stranou biblistickou otázku konečného lidského autorství tohoto sepsání evangelia, ta pro nás vůbec není důležitá a můžeme ji klidně číst jako něco, o co se nemusíme starat, jako se ani Petr neměl starat o to, jak to bude s Janem).

Je také velmi příznačné, čím Janovo evangelium končí. A díky tomu, že je posledním ze čtyř sepsání, tak v jistém smyslu tím končí i evangelia všechna. Končí jednak rozhovorem ústicím do jednoznačné Kristovy výzvy Petrovi „následuj mne“: Tak končil včerejší úryvek, tak končí i úryvek dnešní, navíc obohacený o výzvu nestarat se o věci, do kterých Petrovi nic není (ohledně budoucího Janova údělu). A jednak evangelium končí svatopiscovým vyznáním, že sepsané obsahuje vlastně jen zlomek toho, co Pán Ježíš během svého pozemského působení i během svého zjevování se po svém zmrtvýchvstání skutečně učinil, řekl a vykonal. O to spíše jde jen o zlomek toho, kým Pán Ježíš ve skutečnosti je.

I to ale už stačí, aby se čtenář rozhodl Krista následovat, a tím pádem také poznat víc.

Je to totiž právě následování, skutečné následování Pána Ježíše, k němuž nás zve on sám (třeba i skrze četbu Janova evangelia), následování Krista, ke kterému nás i ústy papežů povzbuzuje celá církev, které je jedinou cestou, jak Pána Ježíše poznat, poznat osobně a hlouběji, tedy víc. Je to ono „víc“, které nemůže být zachyceno ani na stránkách Písma svatého ani na žádných jiných stránkách, ale které se tajemně odehrává mezi člověkem a Bohem, mezi učedníkem a Kristem. Je to „víc“ celoživotního vztahu, celoživotního přátelství s Pánem, celoživotního pokorného následování Pána.

K cestě za ním patří pochopitelně i naše slabosti, hříchy a pády. Ale hlavní je z této cesty nesejít, po pádu se vždy znovu vrátit, nechat si odpustit, neztratit směr a cíl. Neztratit Krista. Pak ani naše srdce, náš vnitřní svět nebude moci obsáhnout, co všechno budeme zakoušet a zažívat. Protože Bůh je nekonečný, je nekonečná láska a za tou stojí za to se vydat...

Jako se vydala i svatá Zdislava a všichni ostatní.